

Kirke bladet Ærø

2
Marts
April
Maj
2015

Tilgivelse

Hvad er tilgivelse? Er det at glemme den smerte, som er blevet forvoldt? Er det at holde op med at være vred? Er det at aftale, at episoden fra nu af skal være glemt og ikke længere må tales om? Eller hvad betyder tilgivelse egentlig?

Mange af os forstår tilgivelse som noget i retning af det her nævnte. Når et andet menneske har gjort os fortræd og måske beder os om tilgivelse, forstår vi det sådan, at nu bliver vi bedt om at glemme det skete, ikke tale mere om det. Nu bedes vi lægge smerten og vreden fra os.

I kristendommen får vi at vide, at vi skal tilgive hinanden. At vi mennesker i bund og grund skylder at tilgive, ligesom Gud har tilgivet os. En gang var der én, der spurgte Jesus, hvor mange gange han skulle tilgive sin bror? Er syv gange nok? spurgte han. Og Jesus svarede, at syv gange ikke var nok, men op til 77 gange! Og mente dermed, at intet menneske kan slippe ud af budet om, at vi skal tilgive vores næste.

I vores kultur er det uendelige krav om tilgivelse og den opståede forventning hos os selv og andre om, at tilgivelse betyder, at vi fra nu af glemmer, tier og lader som om det skete ikke er sket, det er blevet til, at ordet tilgivelse nu til dags klinger hult i manges ører. Ordet tilgivelse har næsten fået en bismag af hykleri og forstillelse, det er blevet til et krav til os om at være et sted, hvor vi ikke er. Nemlig et sted, hvor der ikke er plads til at bære vrede, sorg og smerte. Ja, hvor den smerte, der er forvoldt, nærmest kan være lige meget, og at der nu kun må vises glæde og smil.

Men ét er, hvad vi mennesker i tidens løb har brugt ordet tilgivelse til. Ét er, hvad vi i tilgivelsens navn har forventet af os selv og andre. Noget andet er, hvad tilgivelse i grunden vil sige.

For naturligvis kan vi aldrig glemme en virkelig smerte over noget, andre har gjort mod os. Så var tilgivelse jo ikke andet end, hvad hukommelsestab eller en tagsten i hovedet kan udrette. Smerten slettes ikke af vores erindring, vi bærer den med os i vores hjerte, for den er en del af den historie, vi har sammen

med et andet menneske. Vi kan ikke gøre det gjorde ugjort ved at tilgive eller blive tilgivet.

Derfor ligger der heller ikke i tilgivelsen et krav om, at vi skal lade som om, det passerede aldrig har fundet sted. For det har det, og det kan der ikke laves om på. Og vi kan heller ikke lave om på, hvad der blev forvoldt af sorg og smerte i den anledning.

Tilgivelse er derimod en handling, som viser, at kærligheden og samhørigheden trods alt stadig lever i os. At vi alligevel gerne vil videre sammen, at vi på trods af det skete stadig i bund og

grund vil hinanden. Det forudsætter, at den, der har gjort uret, tør se sig selv og det skete i øjnene. Påtager sig sin andel i det skete. Den, der har forvoldt smerte, skal leve videre med sin skyld. Og ingen af parterne kan forvente, at tilgivelsen tryller smerten væk. Den kan stadig dukke op fra tid til anden. Det kræver masser af tålmodighed og hårdt arbejde, vilje og frem for alt kærlighed til at komme videre fremad sammen.

Jesus siger, at vi skal tilgive vores næste. Det skylder vi hinanden. Nogle gange lykkes det, andre gange forbliver hjertet hårdt og uforsonligt.

Hos Gud kan vi finde trøst og hjælp til at bære det skete. Hjælp til at bære, at vi har gjort et andet menneske fortræd. Hjælp til at bære, når det er svært eller umuligt for os at tilgive. Hjælp til at bære det komplicerede menneskeliv, der er så fuldt af både store glæder og svære sorger.

Med sin fordring om, at vi skal tilgive hinanden, lader Gud os vide, hvad vi skylder hinanden at gøre – at elske vores næste og tilgive vores næste. Og han er også den, der på korset bærer alle vores svigt, vores afmagt og ufuldkommenhed. Gud bærer med, fordi han én gang har forsonet os alle med sig.

Janet Ligaard

Forsidebilledet:

»Påskeblomst! En dråbe stærk drak jeg af dit gule bæger og som ved et underværk den mig hæver, vederkvæger«.... skriver Grundtvig i sin påskesalme fra 1817.

Endnu en gang oplever vi de insisterende kræfter i alt levende og endnu en gang brydes en mørk og visnen vinterjord med en fantastisk palet af liv. En uanselig lille ranunkel lukker som et rendyrket solsymbol op for sin farvepragt og fortæller os, at der er noget, der er langt større end os selv.

(Foto/tekst Peter Nielsen)

Ærø Menighedsråd

Kirsten Svane
Anne Folting Haase
Benedicte Busk-Jepsen
Carsten Jessen Hansen
Mona Madsen
Fredy Zurfluh
Inge Christensen

Kirsten Clausen
Ole Nielsen
Berit Elena Woy
Åse Moritzen
Else Emilie Madsen
Conny Larsen
Johan Knudsen

Kirsten Langdill
Jens Hebsgaard
Aksel K. Larsen
Hanne Fynbo
Jeppe Sørensen
Janet Ligaard
Agnes Haugaard

Hvad gør man?

Ved FØDSEL

En fødsel registreres på baggrund af jordemoderens anmeldelse til kirkekontoret. Forældre skal kun anmelde fødsel, hvis der ikke har medvirket en jordemoder ved fødslen.

Ved DÅB

Henvendelse til den præst, der skal forrette dåben. Medbring/oplys barnets person-nummer, dets navn samt navn og adresse på mindst tre faddere.

Ved BRYLLUP

Henvendelse til den præst, der skal forrette vielsen.

Ved DØDSFALD

Henvendelse under alle omstændigheder til kirkekontoret, hvor man vil være behjælpelig med at udfylde de fornødne papirer. (Herfra sørger man desuden for anmeldelse til folkeregister, skifteret og socialudvalget – af hensyn til udbetaling af begraveshjælpen.)

Der er mulighed for at blive begravet/bisat fra sognets kirker eller kapel.

Kirke-/kirkegårdskontoret:

Kordegne Simon Winberg
Ommelsvejen 24, 5960 Marstal.
Tlf. 62 53 10 38.
Fax: 62 53 10 37.
E-mail: sjw@km.dk
Træffetider: Mandag lukket.
Tirsdag, torsdag, fredag og lørdag kl. 9.30-11.30.
Onsdag kl. 9.30-11.30 og 15.30-17.30.

Kirkebilen

Ring 20 40 96 90 – Ole's Taxi el.
20 20 20 32 – Ærø Taxi.

Kirkebilen er gratis for dig, som gerne vil i kirke og behøver transport. Husk at bestille lørdag inden kl. 18.00.

Bladudvalg

Ansvarshavende redaktør:
Inge Christensen, Ommel.

Janet Ligaard, Rise.
Peter Nielsen, Bregninge.
Anne Røndal, Ærøskøbing.

Har du ris eller ros til kirkebladet, forslag eller måske et indlæg, kan det sendes til mail: Kirkebladet@live.dk

Dame med indsigt og udsigt

Kirsten Langdill er kirkeværge i Søby. Kirkebladets udsendte møder op på den rummelige ejendom i Haven, hvor Kirsten bor, da hun er gået med til at præsentere sig for bladets læsere. Hun er en god fortæller, men ord er næsten overflødige her. Omgivelserne er så skønne og hendes hjem så spændende og personligt indrettet, at man fra starten overvældes af indtryk. Jeg får straks at vide, at huset blev skadet og fik hul i taget, da stormen Allan huserede i 2013, og at alt endnu ikke er blevet lavet i stand. Men meget er så sandelig allerede i orden, og jeg har lejlighed til at beundre den smukke indretning, da jeg bliver vist rundt i hele det hyggelige hus. Her er ild i brændeovnen og en rolig hund i sofaen, et stort halvfærdigt strikkearbejde på stolen, lange rækker af bøger i bugnende reoler og masser af fajance- og porcelænsklokker sirligt op-hængt i grupper rundt om. Kirsten fortæller, at hun har samlet på klokker i mange år. Vi går op ad trappen, der er over hundrede år gammel og har gelænder med smukke drejede balustre. Førstesalen er indrettet med meget træ, alt fint renoveret med respekt for den oprindelige stil. Her er hængt gevirer op fra den tid, hvor Kirsten og hendes mand havde egne dådyr. Det største gevir stammer dog fra et rensdyr. De har selv hjembragt dette gevir fra Finland. Kirstens mand var jæger og fik fugle udstoppet. Denne samling er imidlertid senere overdraget til Søby Skole, hvor Kirsten har virket som lærer.

Udsigten ud over det kuperede terræn er betagende. Fra dette højtliggende hus herude i vest, hvor Ærø smalner til, kan havet ses til begge sider – Østersøen med Als i det fjerne til den

ene side og øhavet til den anden side. Bedre bliver det ikke. Vi går nedeunder igen og skal til at gå over til det egentlige, nemlig interviewet, men det er lidt svært at komme i gang, fordi alt omkring Kirsten næsten taler for sig selv. Der er kaffe og hjemmebagte fedtkager og ingefærkager, som de har tradition for at bage i familien. Kirsten er egentlig fra Esbjerg og har været vant til havudsigt hele sit liv, men bliver dog let søsyg, fortæller hun. Hun har gået på Seminarium i Ribe. Hendes mand var fyrpasser, og de har boet tre år på Christiansø og tre år på Hjelm, inden de i 1970 kom til Ærø, hvor manden fik arbejde på Skjoldnæs Fyr. Kirsten arbejdede først som lærer på Rise Skole i fire år og derefter på Søby Skole. De har altid haft dyr, hvad en stor fotocolage på væggen med fotos fra Hjelm af familien med deres heste, får og gæs vidner om. Kirsten har selv undervist sin søn i et halvt år på Hjelm.

Her på Ærø har hun været kirkeværge i Søby siden 1998. Der er mere arbejde ved det, end folk umiddelbart regner med, siger hun, og hun samarbejder fint med graveren. Kirken gennemgik for få år siden en større istandsættelse, da murene ikke kunne ånde. De tjærede sokler udvendig passede ikke med plastikmalingsindvendig. Alt det blev ordnet, og ved samme lejlighed blev prædikestolen sænket, da det var alt for varmt for præsten at stå der oppe, hvor varmen samlede sig under det flade bjælkeloft. Da Søby Præstegård var blevet overflødig som præstebolig ved sammenlægningen af Bregninge og Søby sogne til ét pastorat, blev den solgt, og for pengene kunne man købe et hus i umiddelbar nærhed af kirken og indrette det til sognehus. Det er blandt andet i brug på sognesøndagene, hvor man efter en kort gudstjeneste i kirken fortsætter til foredrag, kaffe og kage i sognehuset. Dette finder sted ca. en gang hver måned i vinterhalvåret, fordelt med tre gange før jul og tre gange efter jul. Den sidste weekend i juli er der Single Folk Festival i Søby med tidlig morgengudstjeneste om søndagen, hvor deltagerne i festivalen møder talstærkt op. Sidst i august finder værftsgudstjenene

sten sted, hvor Søby Værft tilbyder sin store hal som kirkerum. Her medvirker blandt andet Søbykoret, der ledes af kirkens organist, og alle tilstedeværende trakteres med kaffe og hjemmebag efter gudstjenesten. En aften i december er der »Syng julen ind« med Søbykoret og Luciaoptog. Salmesangen ledes af organisten og Søbykoret, og der er adventsfortælling ved sognepræsten. Det er meget stemningsfuldt med to lys tændt i kirkens smukke adventskrans og mange levende lys tændt rundt om i kirken. Luciapigerne er piger, der skal konfirmeres det følgende forår, og det er kirkesangeren, der har øvet sange med dem. Efter kirken går man over til kaffe og hygge i sognehuset. Mellem jul og nytår er der juletræsfest. Sidste jul fandt juletræsfesten sted julesøndag. Der var først en kort gudstjeneste i kirken, og herefter var der fortælling ved Lars Ole Gjesing i sognehuset, mens man hyggede sig med kaffe og hjemmebag. Disse arrangementer plejer at være velbesøgte.

Der er endnu en vigtig aktivitet i sognehuset, nemlig madklub hver tirsdag. Madklubben er i kommunalt regi, og sognehuset udlånes til kommunen, når der er madklub. Her kan folk fra sognet komme og spise en toretters menu til en rimelig pris i godt selskab, og der foreligger trykte madplaner, så man ved, hvad der er på menuen de enkelte tirsdage. Det er hver gang frivillige, der sørger for indkøb, madlavning og oprydning.

Man får et tydeligt indtryk af, at der foregår en masse lokalt i Søby. En gang imellem kører Kirsten til biblioteket i Ærøskøbing og tager et par veninder fra Søby med. Hun er især glad for at læse krimier, siger hun, og der er da også et righoldigt udvalg af nyere krimier på en af reolerne, lægger jeg mærke til. Hun er også med i en bogklub, der har til huse på Søby Skole. Her tager folk deres private bøger med og låner ud til andre. Der bliver også tid til at være frivillig på Søbygaard om sommeren en gang om ugen. Og så er hun frivillig i Ridehallen. I begyndelsen trak hun hesten til handikapridning, men har nu ikke længere kræfterne til det, så hun er gået over til at lave kaffe, dække bord og rydde op bagefter. Desuden er hun med i en

ludoklub. Jo, Kirsten har en energi, der nok kan tage pusten fra de fleste.

Nu bliver jeg inviteret med ud at se haven, hvor nye flotte indtryk venter. Et rigtig gammeldags dige, sikkert fra udstykningens tid, strækker sig ned mod havet langs Kirstens mark. Det er en græsmark, og de folk, der passer den, får hø for det. Til foråret kommer der et par bistader nede på marken. De ejes af en mand, der har fritidshus i Søby. Selve haven er langt større end en almindelig parcelhushave og er præget

af æble- og birke træer og kanter med oregano og timian foruden en del stenarbejde, som Kirstens datter har udført. I træerne hænger gamle torskebøjer, der fungerer som lamper. Det tager ca. tre timer at slå græsplænen om huset med havetraktor, hører jeg, så det siger lidt om havens størrelse.

Det er efterhånden tiden at sige farvel til Kirsten og forlade dette smukke sted, og jeg sætter kursen østpå, en for midabel oplevelse rigere.

Anne Røndal

Besøg hos Aase i Stokkeby

Det regner. Selv om jeg udmærket mente at vide, hvor Aase bor, kom jeg alligevel til at køre forbi. Da jeg tænkte, at det var nemmere at køre ind i Stokkeby og køre rundt der, så jeg var fri for at vende, kørte jeg ind i Stokkeby med de mange veje og havde nær aldrig fundet ud igen. Omsider lykkes det, jeg får endelig parkeret på gårdspladsen med den sjældne og flotte brostensbelægning, og husets frue står i døren og tager gæstfrit og elskværdigt imod. Vi er på en af Ærø's fine trelængede gårde. Trappen er høj, og der er en malet glasplade over døren med navnet Moritzen og årstallet 1904. Sjovt at tænke på, at her har boet folk ved navn Moritzen lige siden. Nu er det Aase og hendes mand, der bor her. Det er hendes mands fødehjem, og Aase, der er fra Tranderup Nørremark, har boet her siden 1965. Vi tager plads i det hyggelige landkøkken ved et meget langt bord med en tilhørende lang bæk, der stammer tilbage fra den tid, hvor gården havde folkehold, og snakker lidt om løst og fast, mens Aase beder mig tage plads og sætter kopper frem og trakterer med nybagt, lun kage og småkager, selv om det endnu er tidligt på

formiddagen. Jeg spørger til gårdens navn Skovlygård, og Aase fortæller, at der oprindeligt lå en lille skov lige bag gården, men at træerne blev fældet under krigen og brugt til brænde. Senere er der dog plantet en lille lund lige bag haven med ask, elm og el, og disse træer har allerede nået en anelig højde, kan jeg se gennem køkkenvinduet. Der går en flok brune høns på græsplænen, jeg tæller mindst 20, og Aase sælger da også æg.

Hvordan kom du med i menighedsrådet?

Jeg mødte op, da Rise Menighedsråd havde orienteringsmøde i september 2008 forud for det ordinære valg i november, men forstod, at man gerne ville have yngre mennesker med, og så var det jo ikke sagen med mit CPR nr. Mange, der blev spurgt, sagde imidlertid nej, og så kunne jeg alligevel bruges. Frem til næste valg i 2012, hvor alle råd på Ærø var blevet enige om et ødækkende menighedsråd, var det ikke blevet nemmere at få folk til at stille op, så efter opfordring sagde jeg ja til næste periode. Det bliver nok den sidste; efter otte år må der være andre, der har tid og kan tage over.

Hvordan har det været at gå fra det lokale råd og ind i det store?

Jeg må sige, at det har været en positiv oplevelse, og at det går godt. Det er altid interessant at være sammen med andre og høre deres forskellige indstilling til tingene. Det har været en stor mundfuld med IT, som jeg ikke er nogen ørn til. Men det går jo alligevel. Heldigvis har vi et par gode folk til

regnskabet. Jeg er med i aktivitetsudvalget omkring Rise Kirke. Den første søndag i advent er der krybbespil. Jeg har ikke noget at gøre med selve spillet og øver ikke med børnene. Det er der nogle andre, der gør. Men jeg er i køkkenet. Børnene øver på spillet hver torsdag i november, og bagefter får de kage eller tykke pandekager ude i våbenhuset, og hvis der er pølser til overs fra Sankt Hans arrangementet om sommeren, får de også dem en af torsdagene. Efter selve krybbespillet, der godt kan samle et par hundrede mennesker, går vi over i minihallen, hvor spejderne har pyntet juletræet. Her bliver der sunget og leget, og aktivitetsudvalget har stillet smukt pyntede borde op, ligesom de har bagt æbleskiver med og uden svesker, som nu bliver varmet og serveret med kaffe til de voksne og sodavand til børnene. Der bliver sunget julesange til dansen om træet, og efter gamle sanglege kommer julemanden med godter. Så er der Gud og spaghetti to gange om året, forår og efterår. Det er en gudstjeneste i kirken i børnehøjde, og bagefter går vi alle over i sognehuset til fortsat hygge og spisning. Arrangementet henvender sig mest til børnefamilier, og der kommer folk fra hele øen. Og så er der Sankt Hans festen om aftenen den 23. juni i præstegårdens have med bål, heks og båltale, sang og musik. Her er der sørget for kaffe og kage, bagt af aktivitetsudvalget. Men mange andre kommer også med kager, og det er rigtig dejligt med den alsidighed, der bliver i kagegildet, som folk godt kan lide. Der er stillet borde og stole op, og folk kan desuden købe pølser, øl og vand.

Vi skal også høre lidt om, hvad du har beskæftiget dig med igennem tiden?

Aase tænker sig lidt om, da hun ikke mener, at hun i grunden har lavet så meget, men så kommer det: Vi har fire sønner, alle for længst fløjet fra reden, og mit ældste barnebarn er 30. Før i tiden var jeg jo med i landbruget. Vi har 40 tønder land, og der har ikke været folkehold i min tid, så der var nok at tage fat på. Jeg må sige, at jeg ikke har gået så meget i kirke, og f.eks. juleaftensdag var det svært at blive færdig til at nå med i kirke. Også til konfirmationerne kneb det med at blive

færdig. Dyr skal jo passes syv dage om ugen. Nu har vi ikke dyr mere, kun høns. Da køerne blev solgt, manglede jeg jo lidt at lave, men så fandt jeg på, at jeg ville være social- og sundhedshjælper. Det var tilbage i 90'erne. Uddannelsen tog et år og foregik til dels i Svendborg. Jeg har nået at arbejde ti år inden for faget og har været på Søkil-den og i Rise, foruden at jeg har kørt rundt, indtil jeg stoppede i 2007. Ja, og jeg læser lidt bøger nu om vinteren. Før var jeg med i Husholdningskredsen, det senere Familie og Samfund, og har gået i Folkeuniversitetet på Ærø. Jeg har også gået til flere studiekredse i tidens løb.

Inden jeg tager af sted, bliver jeg inviteret med rundt i huset. Det er spændende at se de hyggelige gamle stuer med maledede lofter i kunstfærdige mønstre og fine polerede møbler fra en anden tid. Alt bliver passet godt på af denne dygtige husmoder, der siger: »Man skal prøve at opføre sig ordentligt og passe på tingene.« Hvor det dog passer, sidder jeg og tænker på vej hjem, mens regnen trommer på forruden.

Anne Røndal

Bregninge og Søby Kirker

Bisatte fra Søby Kirke

Hans Schmidt Albertsen,
Rummes Agre, Søby, tidl. Lebykobbøl.
Ingeborg Jørgensen,
De Gamles Hjem, Rise, tidl. Søby.
Lene Christensen, Stenagre, Søby.
Kirsten Ibsen, Østerbro, Søby.
Hans Aage Hansen, Abildvej, Søby.

Bisatte fra Bregninge Kirke

Hans Mikael Hansen,
Øster Bregningemark.
Brian Bøgh Henriksen, Lebyvej.

Sognesøndag i Søby

Efter en kort gudstjeneste i Søby Kirke kl. 14.00 samles vi i sognehuset på Sø-

bakkevej 6. Her er der kaffe/the og kage à kr. 20,- og det sædvanlige hyggelige samvær.

Søndag den 15. marts kl. 14.00

»Vi synger foråret ind« med Poul Nordergaard og Birthe Henriksen. Ønsk en sang/gæt en sang. Ærøskøbings Mille læser en historie på fynsk.

Fællesgudstjeneste

Palmesøndag den 29. marts i Bregninge Kirke kl. 14.00

Prædikant og foredragsholder, sognepræst Massoud Fouroozandeh »Min vej til friheden«

Massoud Fouroozandeh er den første danske folkekirkepræst med muslimsk baggrund med tilknytning til Sct. Hans Kirke i Odense.

Massoud voksede op i Shahens tid og var ni år gammel, da Khomeini kom til magten i Iran.

Massouds mor var religiøst åben og interesseret i blandt andet kristendommen. Som 15-årig flygtede han fra hæren og endte i Danmark.

Massoud læste teologi på Aarhus Universitet. Siden 1997 har han været daglig leder af kirken »Mohabat« (Church of Love), der er en multietnisk missionsbevægelse. I Bregninge Sognegård vil Massoud efter gudstjenesten fortælle om sit liv.

Se også under arrangementer!

Skærtorsdag den 2. april

Altergang i begge kirker

med nybagt alterbrød bagt af menigheden efter de fineste gamle opskrifter.

Bregninge Kirke kl. 16.00.

Søby Kirke kl. 19.00

– Søbykoret medvirker, og efter gudstjenesten vil der være et let traktement i Sognehuset, hvor alle er velkomne!

Fællesgudstjeneste

Langfredag den 3. april kl. 11.00 i Søby Kirke

De Ni Påskelæsninger

I år er det Søby Kirke, der lægger rammerne med det flade, blå træloft og korngule bænke til udvalgte læsninger fra Jesu Lidelseshistorie, der alle læses af folk fra menigheden krydret med fælles salmesang og musik.

Ærøskøbing og Tranderup Kirker

Døbte i Ærøskøbing Kirke i sidste kvartal af 2014

Emil Nummelin Jessen Hansen, døbt 19. oktober.

Aske Bang Sigsgaard, døbt 1. november.

Jakob Aarslev Rasmussen, døbt 8. november.

Begravede/bisatte fra Ærøskøbing Kirke i sidste kvartal af 2014

Erene Sækmose, bisat 1. oktober.

Alice Petersen, bisat 4. oktober.

Annelise Olsen, bisat 1. november.

Tage Evald Dreymann, bisat 6. november.

Kirstine Jørgensen, bisat 29. november.

David Emil Christensen, bisat 27. december.

Begravet fra Tranderup Kirke i sidste kvartal af 2014

Karen Elisabeth Bendtsen, begravet 9. december.

Kirkekaffe

Der er kaffe efter gudstjenesterne kl. 14.30 følgende søndage:

22. marts og 17. maj

i Tranderup Kirke.

19. april i Ærøskøbing Kirke.

Rise Kirke

Døbt

Simone Sundahl Jensen, datter af Susan Sundahl og Christian Philip Jensen, Oldevej 30.

Begravede

Søren Toussieng Nissen, Lindsbjergsvej 3.

Ingeborg Jørgensen,

De gamles Hjem, St. Rise Landevej 6.

Marie Elisabeth Albertsen,

De gamles Hjem, St. Rise Landevej 6.

Gud og spaghetti

Vi holder »Gud og spaghetti« tirsdag den 10. marts kl. 17. Efter en kort, børnevenlig gudstjeneste i kirken samles vi alle til fælles aftensmad og hyggeligt samvær i Rise Sognehus. Enhver er hjertelig velkommen.

Konfirmation i Rise

Søndag den 26. april kl. 11 er der konfirmation. Konfirmandernes navne er offentliggjort på fællessiden i kirkebladet.

Kirkekaffe

Vi byder på en kop hyggelig kirkekaffe/the eller flere efter gudstjenesten den første søndag i hver måned, det vil sige 1. marts, 5. april samt 3. maj. Enhver er hjertelig velkommen.

Marstal og Ommel Kirker

Aftensang i Marstal Kirke tirsdag den 10. marts kl. 19.30

ved sognepræst Agnes Haugaard, sopran Edda Meyer og Ærøkoeret

Aftensangen, som denne gang varer omkring 40 minutter, vil naturligvis være præget af, at vi befinder os lige midt i fastetiden. Det gælder teksterne, salmerne og de øvrige musikalske indslag, som sopran Edda Meyer og Ærøkoeret leverer i form af fire satser fra Gabriel Faurés smukke Requiem.

PRÆSTER • MENIGHED • MENIGHEDSRÅD

Kirkerundtur med konfirmander

I stil med sidste år ved denne tid skal også dette års konfirmander rundt i alle øens syv kirker. I år er der kun seks uger mellem vinterferie og påskeferie, så det sidste kirkebesøg finder sted efter påskeferien, i uge 15, i Marstal Kirke. I uge 16 er det så allerede tid til konfirmation af årets første hold konfirmander, nemlig i Bregninge Kirke søndag den 19. april. Det er nu andet år i træk, at Ærø konfirmander undervises samlet på store hold. Det er der både fordele og ulemper ved; men den nye måde at organisere undervisningen på skyldes simpelthen færre præsterressourcer på Ærø end tidligere. 2012 blev der skåret en præstestilling, tilmed i øens største sogn, Marstal, så noget nyt

skulle der ske i forhold til fordeling af arbejdet. Det er vores (præsternes) erfaring, at de unge får meget godt ud af at komme sammen med konfirmander fra de øvrige sogne, de kommer flittigt til hinandens konfirmationer, og kendskabet til den enkelte kirke (og præst) får de – om ikke andet – de ti søndage de skal i kirke og så endelig på denne tur rundt til øens kirker, som er afslutningen på undervisningsforløbet. Det begynder onsdag den 18. februar i Ærøskøbing Kirke, til sædvanlig undervisningstid, kl. 14 og ca. 1½ time frem. Ugen efter gælder det Rise Kirke, så Tranderup Kirke, Søby Kirke, Bregninge Kirke og Ommel Kirke onsdag den 25. marts, sidste gang før påskeferien. Deltagere på rundturen er i alt over 50 konfirmander, tre præster (pr.

1. april formentlig fire) og mindst lige så mange frivillige hjælpere; men andre er også velkomne til at stikke hovedet ind og se, hvordan det går for sig de syv onsdage i Ærø syv kirker.

Jeppe Sørensen

Konfirmandtur til Noas ark

Onsdag den 5. november tog alle konfirmander, præster og frivillige hjælpere en tur til Svendborg for at besøge det hollandske museumsskib Noas ark. Fra færgen kunne vi se Noas ark ligge for-tøjet, et stort og flot træskib, bygget efter de mål, der er angivet i Bibelen, dog i mindre målestok. Museumsskibet var 70 meter langt, 10 meter bredt og 13 meter højt. Inden for kunne man gå rundt i flere etager på skibet, som meget detaljeret viste forskellige kendte

historier og skikkelser fra Bibelen lige fra Adam og Eva. Naturligvis var skibet også fyldt med en masse forskellige dyr. Et par udstoppede giraffer stod midt i arken og strakte deres lange halse op gennem hele skibet. Livets træ snoede også sine grene og blade 12 meter op lige fra nederste til øverste dæk. Der var meget at se på, og ikke mindst stod man i kø for at prøve at ramme kæmpen Goliat midt i panden og se ham dratte omkuld, ligesom hyrdedrengen David gjorde det ved at bruge sin slynge og en sten.

*Janet Ligaard
og Agnes Haugaard*

Konfirmander 2015

Bregninge, 19. april kl. 11.00

Natascha Sørensen,
Øster Bregningemark 4.
Julius Joakim Valdemar Gordon Thomas,
Bregninge Møllevej 4.
Juliane Wählers, Lebyvej 12.

Rise, 26. april kl. 11.00

Mia Svanberg Thomsen, Langeagre 4.
Sara Marie Witzell, Vestballevej 5.
Maria Groth Jørgensen, Ellemosevej 4.
Nicolaj Weber Boye Albertsen, Oldevej 24.
Julie Rosa Brinksbo Clausen, Bakkegårdsvej 1.
Benjamin Fomsgaard Larsen, Thorupvej 7.

Tranderup, 1. maj kl. 11.00

Cecilie Juul Sørensen, Voderup 16.
Freja Wenzel Ørum-Nielsen, Voderup 41.
Titianna Linde La Boube,
Borgnæs Grønvej 5.
August Linde La Boube, Borgnæs Grønvej 5.
Ida Johanne Østergaard Hansen,
Borgnæsvej 12.

Ærøskøbing, 3. maj kl. 11.00

Zakarias Frands Thorup Pantmann,
Gilleballetofte 6.
Mette Skade Munck, Vråvejen 3
– konfirmeres i Hvidding.
Søren Mathias Ivert Kristensen,
Vestergade 22.
Matti Lynge Gøsby Stoor, Søtoften 7.
Jonas Hansen, Baggårde 9.
Kelvin Mawuli Christian Nedergaard,
Smedevejen 5.

Søby, 10. maj kl. 11.00

Siw Groth Falkenberg, Græsvængevej 37.
Caroline Groth Jørgensen, Søndervejen 6.
Daniel Larsen, Søbakkevej 28.
Chamila Alberte Elita Pedersen,
Havnevejen 9.

Liv Flintholm Sørensen, Skovby Skolevej 4.
Ida Nørmark Olsen, Nørrevejen 5.
Ludvig Baier Larsen, Nørrevejen 4.

Ommel, 10. maj kl. 11.00

Kenni Flindt Andersen, Kirkevejen 61A.
Mikkel Fomsgaard Larsen, Pilegårdene 3.
Asger Jonge, Kærvej 1.

Marstal, 14. maj kl. 11.00

Mikkel Galatius, Ommelsvejen 32.
Sarah Aviaja Ejsing Ørsnæs, Vinkelstræde 24.
Kristine Cecilie Stærke, Ommelsvejen 28.
Martin Thomsen, Kirkestræde 43.
Mette Nymann Kristensen, Møllevejen 70.
Uiloq Thorsen, Vinkelstræde 7.
Nichlas Holm Svarer, Ommelsvejen 36.
Sebastian Marius Thruue, Vesterskovsvej 25.
Mikkel Møller Hansen, Rolighedsvej 13.
Asger Nørgaard, Teglgade 39.
Alexander Rod Jensen, Søvænget 3.
Lea Eigaard Hansen, Primulavej 4.
Emil Boye Alfastsen, Ronæsvej 21.
Rikke Boye Kromann, Enighedsstræde 2.
Maja Louise Nedergaard Rasmussen,
Egehovedvej 3.
Emilie Rueskov Nielsen, Klausenskovvej 1.
Johan Kildegaard Andersen,
Ommelsvejen 17.
Sille de Magos Holst, Knasterbjergvej 10.

Minikonfirmandudflugt lørdag den 31. januar

Turen startede i Sanderum Kirke, hvor ungdomspræst Susanne Holst levende fortalte om de spændende, provokerende og vovede kalkmalerier, hvor Sattans kamp mod mennesker bliver tydelig med både bare baller og ekskrementer. Kirkens altertavle er lavet af

Claus Berg ligesom tavlen i Bregninge Kirke. Kirken er et besøg værd.

Derefter ventede Elisabeth Straaby på os i Domkirken, og som altid er den betagende at besøge – især Skt. Knuds knogler i krypten. Vi endte besøget med at afsynge »Tak Gud« på den store trappe op til koret og frokost helt oppe under taget.

Sidste stop var Fyrstøjet, hvor Lise Marie Nedergaard tryllebandt alle med fortællingen om »Den Standhaftige Tinsoldat«.

I frostklar sol vendte vi hjem efter en god dag, om end holdet er skrumpet noget ind efter den nye reform i skolen. Vi håber, vi finder en form næste år i samarbejde med skolen, hvor flere vil have mulighed for at deltage på trods af en hård skoleuge.

Præsterne

Friluftsgudstjeneste i pinsen

2. pinsedag – mandag den 25. maj kl. 15.00 – holder vi traditionen i hævd og holder friluftsgudstjeneste fælles for hele øen. I år skal vi til Tranderup på sportspladsen. Vi satser på, at vi igen kan holde en festlig gudstjeneste i strålende solskin. Der vil selvfølgelig også være kaffe bagefter.

Mille Madsen

Sognevandring søndag den 7. juni

2015's sognevandring skal gå fra Søbygaard til Søby. Vi starter kl. 13.00 og vandrer ad Øhavsstien langs søen. Se nærmere i næste kirkeblad.

Mille Madsen

Menighedsrådsmøder

17. marts i Ærøskøbing.

14. april i Søby.

12. maj i Marstal.

Alle møder begynder kl. 19.00.

Kalender

Dato	Søby	Bregninge	Tranderup	Ærøskøbing	Rise	Marstal	Ommel	Særgudstjeneste / Koncerter m.m.
Søndag 1. marts 2. søndag i fasten	9.30 AH	16.00 AH	9.30 JS	11.00 JS	11.00 JL Kaffe	16.00 JL	19.00 JS Altergang Kaffe	
Torsdag, 5. marts			14.30 *					* »Syng våren ind«, Gitte Jørgensen, Jeppe Sørensen og Linda Suskiewicz
Søndag 8. marts 3. søndag i fasten	11.00 AH	16.00 AH	11.00 JS	9.30 JS	9.30 JL	11.00 JL	Ingen	
Tirsdag, 10. marts					17.00 *	19.30 **		* »Gud og spaghetti« ** Aftensang, Ærøkkoret medvirker
Søndag 15. marts Midfaste	14.00 ISH *	Ingen	9.30 JS	11.00 JS	Ingen	11.00 JL	19.00 JL Altergang	* Sognesøndag »Gæt en sang«, Paul Nedergaard, Birthe Henriksen og Mille Madsen
Søndag 22. marts Mariæ Bebudelsesdag	9.30 AH	11.00 AH	14.30 JS Kaffe	11.00 JS	9.30 JL	11.00 JL	Ingen	
Torsdag, 26. marts							19.30 *	* Passionsgudstjeneste, Janet Ligaard og Karsten Hermansen
Søndag 29. marts Palmesøndag	Ingen	14.00 *	9.30 JS	11.00 JS	11.00 JL	11.00 AH	19.00 JS Kaffe	* Prædikant og foredragsholder Massoud Fourouzandeh: »Min vej til friheden«
2. april Skærtorsdag	19.00 AH * Altergang	16.00 AH Altergang	9.30 JL	11.00 AH	11.00 JL	19.00 NN Altergang	16.00 NN Altergang	* Søbykkoret medvirker
3. april Langfredag	11.00 AH *	Ingen	11.00 JS	9.30 JS	9.30 JL Liturgisk	11.00 NN	16.00 NN	* De ni Læsninger
Søndag 5. april Påskedag	9.30 AH	11.00 AH *	9.30 JS	11.00 JS	9.30 JL ** Kaffe	11.00 NN	9.30 NN	* Altertavlen åbnes ** Øhavskoret medvirker
Mandag 6. april 2. Påskedag	Ingen	16.00 JS	11.00 JS	9.30 JS	14.30 NN	11.00 NN	Ingen	
Søndag 12. april 1. s. e. Påske	11.00 AH	9.30 AH Kaffe	Ingen	9.30 ISH	11.00 NN	9.30 NN	Ingen	
Søndag		11.00 AH	0.30 JS	14.30 JS	11.00 TL	11.00 NN	10.00 NN	

Søndag 19. april 2. s. e. Påske	Ingen	9.30 JS	14.30 JS Kaffe	11.00 JL	11.00 NN	19.00 NN Kaffe
Søndag 26. april 3. s. e. Påske	9.30 JS	14.30 NN	11.00 JS	11.00 JL Konfirmation	11.00 NN	Ingen
Fredag 1. maj Bededag	11.00 KØJ	9.30 KØJ	11.00 JS Konfirmation	Ingen	11.00 NN	Ingen
Søndag 3. maj 4. s. e. Påske	9.30 ISH	19.00 ISH	11.00 JS Konfirmation	11.00 ISH Kaffe	11.00 NN	19.00 NN Kaffe
Søndag 10. maj 5. s. e. Påske	11.00 AH Konfirmation	Ingen	19.00 JS	9.30 JL	16.00 JS	11.00 NN Konfirmation
Torsdag 14. maj Kr. Himmelfartsdag	19.00 AH	11.00 AH Kaffe	9.30 JL	11.00 JL	11.00 NN Konfirmation	Ingen
Søndag 17. maj 6. s. e. Påske	9.30 AH	11.00 AH	14.30 JS Kaffe	9.30 JL	11.00 ISH	19.00 ISH Altergang
Søndag 24. maj Pinsedag	11.00 AH	9.30 AH	11.00 JS	11.00 JL	11.00 NN	9.30 NN
Mandag 25. maj 2. Pinsedag	Ingen	Ingen	15.00 *	Ingen	Ingen	Ingen
Onsdag, 27. maj			19.30 *			* Sommerkoncert med Øhavskoret
Torsdag, 28. maj					19.30 *	* Koncert, Ærø Harmonikafestival
Lørdag, 30. maj			16.00 *			* Koncert, kammerkoret GOCK
Søndag 31. maj Trinitatis Søndag	Ingen	19.00 KØJ	9.30 JL	11.00 JL	11.00 NN	Ingen
Torsdag, 4. juni				19.00 *		* Koncert med Poul Høxbro
Søndag 7. juni 1. s. e. Trinitatis	16.00 JS *	Ingen	Ingen	Ingen	Ingen	Ingen
						* Sognevandring kl. 13.00 ved Vitsø – slutter i Søby Kirke

Søby Kirke

Sognepræst Agnes Haugaard
Bregninge Præstegård,
Vester Bregninge 11, 5970 Ærøskøbing.
Tlf. 62 58 14 31.
E-mail: AHAU@KM.DK
Træffes bedst hverdage kl. 11.30-12.30.
Fredag fridag.

Graver Max Hansen. Tlf. 30 11 61 59.
Kirkesanger Birthe Henriksen.
Tlf. 26 33 24 12.

Organist Paul Nedergaard. Tlf. 62 52 15 05.
E-mail: organist.aeroe@hotmail.com

Kirkeværgen Kirsten Langdill.
Tlf. 60 47 37 47.

Bregninge Kirke

Sognepræst Agnes Haugaard,
Bregninge Præstegård,
Vester Bregninge 11, 5970 Ærøskøbing.
Tlf. 62 58 14 31.
E-mail: AHAU@KM.DK
Træffes bedst hverdage kl. 11.30-12.30.
Fredag fridag.

Kirkeværgen Benedicte Busk-Jepsen.
Kirkesanger Birthe Henriksen.
Tlf. 26 33 24 12.

Organist Gitte Jørgensen. Tlf. 44 49 41 04.
E-mail: annebirgitte@privat.dk

Graver Niels-Jørgen Bech. Tlf. 24 27 65 51.

Tranderup Kirke

Sognepræst Jeppe Sørensen,
Præstegården i Ærøskøbing, Søndergade 43.
Tlf. 62 52 11 72 / 26 65 26 42.
E-mail: JEPSO@KM.DK
Træffes bedst hverdage kl. 11.00-12.00.
Mandag fridag.

Graver Hans Jepsen Albertsen.
Tlf. 21 77 37 65.

Kirkesanger Linda Suszkiewicz.
Tlf. 63 52 70 63.

Organist Gitte Jørgensen.
Tlf. 44 49 41 04.

E-mail: annebirgitte@privat.dk

Kirkeværgen Mona Madsen. Tlf. 20 44 44 41.

Ærøskøbing Kirke

Sognepræst Jeppe Sørensen,
Præstegården i Ærøskøbing,
Søndergade 43.
Tlf. 62 52 11 72 / 26 65 26 42.
E-mail: JEPSO@KM.DK
Træffes bedst hverdage kl. 11.00-12.00.
Mandag fridag.

Graver Christian Petersen.
Tlf. 20 44 79 56. Træffes bedst på
kirkegården, kl. 10.00-11.00,
undtagen mandag.

Kirkesanger Helge Taggatz.
Tlf. 44 49 41 04

Organist Paul Nedergaard.
Tlf. 62 52 15 05.

E-mail: organist.aeroe@hotmail.com

Kirkeværgen Else Emilie Madsen.
Tlf. 62 52 20 60.

Rise Kirke

Sognepræst Janet Ligaard,
Kirkeballevvej 4, St. Rise.
Tlf. 62 52 15 47.
Mobil tlf. 51 27 97 12.
Træffes bedst hverdage kl. 11.30-12.30.
Mandag fridag.
E-mail: jcl@km.dk

Graver John Groth Nørgaard.
Tlf. 23 65 09 70.
Træffetid 8.00-16.00.

Kirkesanger Linda Suszkiewicz.
Tlf. 63 52 70 63.

Organist Gitte Jørgensen.
Tlf. 44 49 41 04.

E-mail: annebirgitte@privat.dk

Kirkeværgen Johan Knudsen,
Toftevej 3, Ærøskøbing.
Tlf. 62 52 15 60.

Marstal Kirke

Stillingen vakant.

Ærø Kirke-/kirkegårds kontor:

Kordegne Simon Winberg
Ommelsvejen 24, 5960 Marstal.
Tlf. 62 53 10 38. Fax: 62 53 10 37.
E-mail: sjw@km.dk

Træffetider: Mandag lukket.
Tirsdag, torsdag, fredag og lørdag
kl. 9.30-11.30.

Onsdag kl. 9.30-11.30 og 15.30-17.30.

Kordegnevikar Helge Taggatz.
E-mail: advokat@besked.com

Organist Karsten Hermansen.
Tlf. 62 53 15 62.

E-mail: khermansen@mail.dk

Kirketjener Marstal og Ommel Kirker
Ole Boas

Tlf. 40 47 78 44

E-mail: oleboas@hotmail.com

Kirkeværgen Bjarne Møller.
Tlf. 40 33 08 09.

**Deadline til næste nummer
af kirkebladet er
23. APRIL 2015**

**Ærø
Menighedsråd**

Ærø Menighedsråd

Formand
Kirsten Svane
Mail: kirstenskvane@gmail.com.
Tlf. 51 62 48 95

Langeland-Ærø Provsti

Provst Trille B. Westergaard, Lindelse
Provstisekretær Joan Harding Gotfredsen
Bellevue 3C, 5900 Rudkøbing
Tlf. 62 50 11 88
Mail: langeland-aeroe.provsti@km.dk

Oplysning om provstiudvalgsmøder kan findes
på www.provsti.dk/Langeland-Ærø Provsti

KONCERTER OG ARRANGEMENTER

Torsdag den 26. marts kl. 19.30 **i Ommel Kirke** **Passionskoncert**

Janet Ligaard, liturg
Karsten Hermansen, orgel

Fastetiden – eller passionstiden – giver tid til eftertanke. Ved passionskoncerten læser sognepræst Janet Ligaard bibelttekster, som knytter an til de musikalske temaer, som komponisterne har skrevet deres musik over.

De samme salmemelodier er blevet bearbejdet i forskellige århundreder og dermed også i forskellige stilarter. Det belyser teksterne på forskellige måder, og det er netop dét, det hele handler om ved denne passionskoncert, hvor der også bliver lejlighed til at synge nogle af salmerne, som musikken bygger på.

Alle er meget velkomne til denne aften med tid til eftertanke. Der er fri entré.

Onsdag den 27. maj kl. 19.30 **i Tranderup Kirke** **Sommerkoncert**

Øhavskoret synger sommeren ind

Sommerens komme må naturligvis fejres, og hvad er bedre til det formål end sang og musik? Den sidste onsdag i maj holder Øhavskoret koncert i Tranderup Kirke med en festlig blanding af klassisk kormusik, sommersange og spirituals. Koncertens tilhørere kan også glæde sig til at synge med på årstidens sange fra Højskolesangbogen.

Øhavskoret er et fire-stemmigt blandet kor tilknyttet Tranderup og Rise Kirker. Et alsidigt repertoire og et aktivt virke karakteriserer koret, som optræder flere gange årligt ved musikgudstjenester og kirkekoncerter på øen. Kortræf, optræden på Ærøskøbing Torv ved det årlige julemarked samt stemmetræningsdag hører også med til

kolets mange aktiviteter. Som kirkekor er Øhavskoret naturligvis velbevandret i den gejstlige musik, men den verdslige har også en ganske stor plads i kormedlemmernes hjerter!

Kom og syng med og oplev kormusik med dens mange facetter! Der er gratis adgang til denne koncert, og alle er hjertelig velkomne.

Torsdag den 28. maj kl. 19.30 **i Marstal Kirke** **Ærø Harmonika Festival**

Odd Arne Halaas, sang og harmonika
Reidar Dahle, guitar
Kjell Harald Langhaug, harmonika

Det er blevet en god og populær tradition, at årets harmonikafestival indledes med en koncert i Marstal Kirke. Sædvanen tro synger og spiller Odd Arne Halaas sammen med sin faste guitarist Reidar Dahle. Denne gang suppleres harmonikamusikken af Kjell Harald Langhaugs virtuose spil. Der er virkelig noget at glæde sig til!

Alle er velkomne til en festlig aften, og der er fri entré.

Lørdag den 30. maj kl. 16.00 **i Ærøskøbing Kirke** **Korkoncert**

Koncert med Kammerkoret GOCK
Dirigent: Peter Vogel

Koret er et kammerkor på 22 medlemmer, som gerne vil holde en weekend på Ærø og derfor har tilbudt os en koncert. Kormedlemmerne kommer fra det sønderjyske område. De øver i Grindsted. De synger klassisk musik, a capella. Repertoiret strækker sig fra middelalderen op til vor tid. De er egentlig opstået som resultat af en lille optræden ved en personalefest på Grindsted Gymnasium i 1984. De startede med otte medlemmer, men voksede snart til det dobbelte. De sidste 18 år har koret bestået af 29 medlemmer, som kommer fra et stort geografisk område. Kormedlemmerne er fra 42 år til et sted i tresserne, og man skal til en mindre optagelsesprøve for at komme med.

Kom og hør! Der er gratis entré.

Torsdag den 4. juni kl. 19.00 **i Rise Kirke** **Fløjtens magi**

Poul Høxbro, fløjter og fortælling

Verdens ældste musikinstrumenter blev i sin tid fundet i huler i Sydtykland, bestående af fint forarbejdede fløjter fremstillet af knogler fra svane, mammut og gåsegrib. De viste sig at være mellem 35.000 og 40.000 år gamle!

Siden den tid har fløjten rørt os med sin dragende og inderlige klang, og dette fortryllende univers vil musikeren Poul Høxbro invitere os ind i.

Programmet til koncerten vil bl.a. byde på urtidstemninger, vikingeklange og middelaldertoner! Vi føres på en rejse fra oldtiden til barokken, og fortællinger og gamle legender om musik og magiske fløjter væves ind i fløjtespillet undervejs. Desuden vil vi blive præsenteret for ganske mange fløjte typer, fra irsk low whistle og kinesisk xun til den urgamle benfløjte og

middelalderens enhåndsføjte, tromme og dobbeltpipe.

Poul Høxbro er blevet kaldt »det lille instruments store mand« og er i sandhed en ægte musikalsk pionér! Han har formået at løfte middelalderens instrumentkombination af fløjte og tromme, spillet af én og samme person, ud af raritetskabinettet og ført den til vidt forskellige koncertscener verden over.

Poul Høxbro har baggrund i både rock- og folkemusik og rejste, fra 1981-1982, i Peru, Bolivia og Argentina for at lære den sydamerikanske musikkul-

tur at kende. Sidenhen tog han en uddannelse inden for den klassiske musik som blokfløjtenist på Det fynske Musikonservatorium, hvor han senere selv har undervist. Ud over en omfattende koncertvirksomhed er Poul Høxbro kunstnerisk og musikalsk leder af barokorkestret *Concerto Copenhagen*. Han har modtaget flere musikpriser, legater og hæderspriser.

Gå ikke glip af denne unikke koncert i Rise Kirke, som uden tvivl vil blive en stor oplevelse! Alle er velkomne, og der er gratis adgang.

Det religionspædagogiske Udvalg

I 2011 nedsatte forhenværende biskop Kresten Drejergaard Stiftets religionspædagogiske Udvalg, der skulle tilbyde rådgivning og kurser om konfirmationsforberedelse, indledende konfirmandforberedelse (minikonfirmander på Ærø), voksenundervisning og anden kirkelig undervisning i Fyens Stift.

Udvalget består af én præst fra hvert provsti samt lederen af skole-kirketjenesten i Odense.

Det religionspædagogiske udvalg er blevet inddelt i underudvalg, som hver især fokuserer på særlige religionspædagogiske tiltag.

Undertegnede har været medlem for Langeland-Ærø Provsti siden begyndelsen og har arbejdet med voksenundervisning, hvor vi lavede et forløb med film i undervisningen samt anmeldte relevante bøger (se nedenstående). Jeg sidder i øjeblikket i udvalget omkring fejringen af Reformationsjubilæet i 2017, hvor vi håber på et samarbejde med den landsdækkende komite ledet af tidligere biskop i Haderslev Niels Henrik Arendt.

Ligeledes sidder jeg i ud-

valget for konfirmander, hvor vi (ungdomspræst i Odense Susanne Holst) i samarbejde med et IT-firma skal udvikle en app til tiden efter konfirmationen.

På Fyens Stifts hjemmeside findes meget materiale, som er let tilgængeligt for alle, der interesserer sig for kristendommen eller vil vide mere.

Voksenundervisning

Anmeldelse Fyens Stifts hjemmeside

Titel:

»Livtag. Indøvelse i Kristendom«

Forfattere:

Anne Helleberg Kluge,
Leise Christensen,
Peter Nejsum,
Signe Malene Berg

Forlag:

RPF –
Religionspædagogisk Forlag
Frederiksberg Allé 10,
1820 Frederiksberg C

Materialet består af fire mindre bøger i hård boks til personlig andagt – om det onde, om glæden, om krise, om hengivelse, en tom hvid skål og en større bog om indøvelse i kristendom.

Det er indbydende og i et dejligt format, både hvad angår skrift og indbinding.

Udgangspunktet er den store gruppe af voksne, der i dag ikke har kristendom og kirkegang med fra barndommen som en naturlig del af hverdagen, men ønsker en hjælp til indøvelse i andagt, gudstjeneste og kristendommens kerneområder.

De fire bøger er meget lette og overskuelige til den personlige andagt.

Det er forfatterens ydmyge ønske, at det søgende

folk vil tage det til sig. Forsøget med at genbeskrive kristendommen synes at lykkes, hvis det står til anmelderen.

Det gælder om en daglig indøvelse, koncentration og at skabe et personligt rum i hverdagen, hvor det er muligt. Kluge beskriver det som en elev, der går i musikskole og dagligt øver sig en smule for at blive dygtigere og kunne fordybe sig i sit instrument eller andet man ønsker at dygtiggøre sig i.

*Sognepræst
Agnes Haugaard*

Den sære ny kunst i kirkerne

Gennem mine år som højskolelærer trak jeg elever med ind i mange danske (og udenlandske) kirker.

Det kulturhistoriske, stilhistoriske og arkitektoniske var mit udtalte fokus, men min skjulte dagsorden var også at gøre moderne og ofte kirkefremmede unge elever fortrolige med kirkernes særlige og hellige rum.

Om det ofte lykkedes, skal jeg ikke kunne sige, men der skete det pudsige, at jeg, der i embeds medfør så mange kirker, bevægede mig i den modsatte retning. Jeg fik selv mere og mere glæde ved kirkernes kulturhistorie og æstetik. Altså den modsatte udvikling af den, jeg havde tiltænkt eleverne. Jeg havde planlagt en bevægelse fra det æstetiske til det religiøse, men måtte fange mig selv i en bevægelse fra det religiøse til det æstetiske.

I min pensionisttilværelse har jeg ikke behov for at anlægge skjulte, demagogiske strategier, men kan glæde mig over den sammensmeltning af skønhed og højtid, der ofte opleves i kirker med ny kirkekunst, og som jeg i det følgende vil introducere – og anbefale.

Det værste, der kan ske, er at kunsten lader én kold eller bliver selvfølgelig eller forventelig, og dermed hurtigt overstået. Sådan går det ofte for mig over for kirkekunst fra 1800-tallet, hvor Jesus er sødladen, smuk og nærmest ser ud, som om han kommer lige fra damefrisøren.

Kirkens kunst må gerne stille spørgsmål og være appellerende eller inddragende, men hvis ikke den er det, kan det jo enten være værkets eller iagttagers skyld!

Hvis man som besøgende i kirken eller som deltager i kirkelige handlinger bliver inspireret til at kigge nærmere på et billede eller en figur, så vil man ofte opleve, at ens eget erfaringsområde eller sind bliver involveret i sammenhængen. Man oplever en aktiv medvirken, en vibration eller en samklang med noget, der er større end en selv. Når dette lykkelige sker, bliver man som nulevende lille person indlemmet i en omfattende, langtidshistorisk bølgebevægelse – eller som John Donne skriver: Fra at være en ø bliver man en del af fastlandet. (Motto på

første side i »Hvem ringer klokkerne for?«)

I denne korte tekst kan jeg ikke komme ind på alle de »retninger«, der er til stede i de sidste 20-30 års danske kirkekunst, men blot forsøge at beskrive en enkelt, for mig, væsentlig tendens.

Tendensen omfatter en række kunstnere, der tager afsæt i det slørede eller mangetydige og samtidig ofte meget farvestærke. Mange gange som et stykke natur med en særlig (symboliserende) belysning, og ofte uden menneskelige skikkelser. Af og til med figurer, der ikke har bestemte ansigtstræk, men kræver at blive opfattet ud fra omgivelser og sammenhæng.

Man kan så undre sig over fraværet af portrætlighed eller formfasthed, men dette begrundes af og til i udtalelser fra de pågældende kunstnere:

Sven Havsteen-Mikkelsen citerede i et sjældent interview for mange år siden to salmelinier (nr. 238 i salmebogen):

– for det, der aldrig kunne ske
det skulle intet øje se.

Disse ord må jo betyde, at det, der beror på tro eller anelse, skal man ikke være så naiv at udstyre med en påtrængende og personligt farvet klarhed. Og ordene har også været en del af begrundelsen for S.H.M. til ikke at skildre f. eks. opstandelsen.

Maja Lisa Engelhardt citerer, også i et tv-interview, Jesu ord: »Noli me tangere« (rør mig ikke). Videre i interviewet bruger hun dette citat som afsæt for ikke at gå for tæt på det hellige og på Jesuskikkelsen, når hun maler. Peter Brandes bruger i øvrigt samme citat, som stammer fra Johannesevangeliet, til at beskrive sin egen kunstneriske angst for, at anelsen, mystikken og usikkerheden forsvinder. En angst for at fastlægge og definere noget, hvorom man ikke kan vide, men kun tro.

Men ofte sker det så, at der ud af billedets kaos og utydelighed, er noget, der samler sig til en form, en skikkelse, der bliver synlig som i en vision for øjnene af os.

Lisbeth Smedegaard Andersen (hvis bog: »Huset med de mange boliger« jeg

har haft stor glæde af) har som nutidig salmedigter et liniepar:

Skærm vor undren, og bevar
gåden om det sidste svar.

(*Salmebogen nr. 22*)

Jeg er godt klar over, at mine øjne er påvirket af den samme tid, som disse kirkekunstnere har levet i. Denne påvirkning er jeg ikke i stand til hverken helt at gøre rede for eller at fjerne eller gøre op med. Man er jo et barn af sin tid og kan ikke stille sig udenfor. Det er jo nok sådan, som Martin A. Hansen formulerede det: Man kan gå imod sin tids meninger, men ikke imod dens nerver.

Flertydigheden og åbenheden over for fortolkning er ikke kun et tidstypisk træk inden for billedkunst. Også vor tids lyrik har for en stor del den samme tendens. Men det vil føre for vidt her at kommentere det.

Jeg vil slutte med en anbefaling om at tage ud og besøge de moderne kirkeudsmykninger. Og der er mange at vælge imellem.

Lad mig som afslutning nævne blot disse fire:

Gjellerup v. Hammerum
(Maja Lisa Engelhardt)

Egens syd for Rønde

(Arne Haugen Sørensen)

Øster Skerninge »blå« kirke

(Torbjørn Olsen og farvesætning ved herboende arkitekt Steffen Pedersen!)

Frejlev vest for Ålborg (Per Kirkeby)

Ole Finnerup

Når Ærø og resten af landet samler ind ved Folkekirkens Nødhjælps store sogneindsamling den 8. marts 2015, går midlerne bl.a. til udviklingsarbejde i Nepal. Elsebeth Grummesgaard Gjesing er opvokset i præstegården i Ærøskøbing, i dag bor hun med sin familie på Frederiksberg og arbejder som presserådgiver i Københavns Stift.

I november 2014 rejste hun med generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp, Birgitte Qvist-Sørensen, organisationens to landskonsulenter og otte af landets 1300 frivillige sogneindsamlingsledere til Nepal, og besøgte hovedstaden Kathmandu og en række udviklingsprojekter i det sydøstlige Nepal, nær grænsen til det nordlige Indien. Hun fortæller her om sine indtryk fra turen:

Det mest tankevækkende var lighederne

Af Elsebeth Grummesgaard Gjesing

»Jeg gider ikke lave lektier«, »Det er din skyld, min tallerken væltede, mor«, »Jeg vil ikke i seng endnu!«. Sådan lyder det indimellem fra min søn på syv år, der går i 1. klasse på Frederiksberg. Men denne aften i landsbyen Jyamiré i det sydøstlige Nepal kom ordene fra den jævnaldrende dreng Rijesh. Jeg havde fået lov at besøge familien og overnatte og overværede derfor en hel almindelig aften i familiens skød. Rijesh ville selvfølgelig hellere lege end lave lektier. Han gav sin mor skylden, selv om han selv kom til at skubbe til sin tallerken, og han ville i hvert fald ikke i seng eller vaskes i ansigtet.

Inden jeg rejste til Nepal, forestillede jeg mig, at det, som var helt anderledes end herhjemme ville gøre størst indtryk. Men det mest tankevækkende viste sig at være lighederne – på førstehånd at blive mindet om, hvor ens vi er som mennesker, uanset hvor vi befinder os i verden. Hånd i hånd med den erkendelse gik konstateringen af, hvor ulige goderne er fordelt.

Lighederne mellem min og Rijesh' familie var mange: Vi behøver tag over hovedet, mad på bordet hver dag, uddannelse, lægehjælp, tryghed og kærlighed. Vi har brug for, at vores familie trives, og at vi måske endda får opfyldt

nogle af de ting, vi går og drømmer om.

Rijesh lever med andre ord i en almindelig børnefamilie med skældud over væltede tallerkener, surhed over at man skal op og i skole og forældre, der holder af en, trods frækheder og bøvl. Forskellen var bare, at maden på tallerkenen eller skolegangen på den gode skole i nærheden ikke var en selvfølge, som den er det for langt de fleste danske børn. Rijesh' far var lige vendt hjem efter to års migrantarbejde i Kuwait, hvor han havde tjent penge til familien, og drengen havde savnet sin far brændende. Farens helbred skrantede efter hårdt fysisk arbejde i kølerum blandt grøntsager og fryseri, men planen var alligevel, at han senere på året igen skulle rejse ud og arbejde i en årrække. For han var en af de heldige. Han havde fået en rimelig løn for sit arbejde, havde »kun« arbejdet omkring 50 timer om ugen og var ikke blevet franarret sin opsparing af en falsk job-agent, som det sker for mange af de tusindvis af nepalesere, der hver uge rejser til fx Indien, Malaysia eller Mellemøsten eller et andet sted for at tjene penge til familien. Mange mister livet på fabrikker eller farlige byggepladser eller kommer hjem med ar på krop og sjæl, men Nepal har ikke arbejde til sine ca. 27 mio. indbyggere, og hvis man ikke vil slide i marken hele sit liv eller ikke ejer jord, er den eneste mulighed at rejse ud. Det gælder især for stammefolk og andre, som befinder sig lavest eller uden for kastesystemet, som det var tilfældet for menneskene i de landsbyer, vi besøgte på turen. De højere kaster er sikret uddannelse og arbejde gennem generationer, og det er en langsommelig proces at ændre de indbyggede traditioner og apartheidlignende tilstande, som bl.a. de kaste-løse dalitter lider under.

De fleste migrantarbejdere er mænd, men også kvinder må rejse ud, typisk som hushjælp hos velhavende familier, hvor de ikke taler sproget, og hverdagen ofte byder på fysiske overgreb, i nogle tilfælde voldtægt. På et krisecenter i Kathmandu for hjemvendte migrantkvinder mødte vi en ung kvinde med sit lille barn på ca. ti måneder. Kvinden skulle egentlig tilbage til sin mand og børn i landsbyen, hun kom fra. Hendes familie vidste endnu ikke, at hun var i landet og ville først få det at vide nogle dage eller uger senere. Om få dage skulle hun tage beslutningen om at aflevere sit barn på et børnehjem for altid. Hun var blevet voldtaget under sit arbejdsophold i Mellemøsten, og man kan ikke tage en anden mands barn med hjem, det ville betyde udstødelse fra familien. Men kvinden var, som den meget dygtige leder på stedet stilfærdigt udtrykte det »ikke parat til at give slip endnu«. Der blev stille i rummet, da dén bemærkning faldt, for hvem kan nogensinde blive parat til at give sit barn bort?

Kvindehjemmet er blandt de projekter, som Folkekirke's Nødhjælp yder støtte til, og selv om intet kan lindre sorgen over et mistet barn, var der kærlige hænder, omsorg og praktisk hjælp, så kvinderne ikke gik til grunde, men fik styrke til at vende hjem til deres familier eller komme videre i livet på anden måde. Nogle kvinder kunne ikke en gang huske deres navn, når de kom til herberget, men fik langsomt livsmødet tilbage og undgik at miste forstanden.

Midlerne fra Folkekirke's Nødhjælp rækker langt. Sammen med dygtige, lokale partnere oplevede vi, hvor-

Sådan kan du selv hjælpe

- Giv et beløb, når indsamlerne kommer rundt den 8. marts.
- Meld dig som lokal indsamler.
- Start din egen indsamling, f.eks i sportsklubben, på skolen eller som lokal handlende.
- Køb »gavekort« på geder, høns og fodbolde til venner og familie.
- Bliv støttemedlem af Folkekirke's Nødhjælp – se www.noedhjaelp.dk.

Læs mere om Folkekirke's Nødhjælps arbejde i Nepal på: www.noedhjaelp.dk/nepal
Man kan også modtage gratis nyhedsbreve på mail eller følge Folkekirke's Nødhjælp på facebook eller twitter.

dan man i Rijesh' landsby Jyamiré og en lang række lignende byer oprettede kooperativer, som i fællesskab byggede dæmninger ved hjælp af halvstore sten samlet i metalnet, for at sikre landsbyerne mod de tilbagevendende oversvømmelser i regnperioden. Nepal har ikke færre end 6600 floder, og nogle nepalesere lever flere måneder om året afskåret fra omverdenen, fordi landsbyerne bliver omkranset af vand. Senest kostede en alvorlig oversvømmelse i sensommeren 2014 omkring 200 nepalesere livet og ødelagde store landområder i den vestlige og centrale del

af landet. Med såkaldte »early warning systems«, kurser i førstehjælp og bedre sikring af bygninger og afgrøder, bliver landsbyboerne hjulpet til at sikre sig mod de hyppige oversvømmelser, men også mod uforudsete tørkeperioder, som er opstået de senere år. Begge dele formentlig afledt af klimaforandringer.

I landsbyerne var der flere steder oprettet frøbanker og der blev undervist i nye dyrkningsmetoder, som gav mulighed for at gøre brug af andre afgrøder end ris – afgrøder som gav bedre næring og som kunne afsættes på markedet. I særlige kvindekooperativer

mødtes kvinder i alle aldre og optog mikrolån, som for mange af kvinderne betød, at de kunne højne sundhedstilstanden i familien ved at bygge et rigtigt toilet, sende manden sikkert af sted på migrantarbejde, eller betale børnenes uddannelse.

Trods vanskelige levevilkår oplevede vi både optimisme, glæde og humor blandt de mennesker, vi mødte i landet. Ikke mindst kvinderne var tilsyneladende i stand til at overkomme det umulige, og trak ofte et kolossalt læs både i markarbejdet og hjemme i familien.

I år falder sogneindsamlingen på kvindernes internationale kampdag den 8. marts. Datosammenfaldet er et tilfælde, men kampgejsten er ikke til at tage fejl af, hverken i Nepal eller andre af de udviklingslande og katastrofeområder, som Folkekirkens Nødhjælp arbejder i. Om det nytter noget at hjælpe, behøver man ikke være i tvivl om.

Håber I får en god sogneindsamling 2015 på Ærø!

Det går den rigtige vej

Det går bedre i udviklingslandene, end mange tror. Ekstrem fattigdom er halveret siden 1990, og 700 millioner færre mennesker lever nu under FN's fattigdomsgrænse end for 25 år siden. Dog lever ca. 1,2 mia. mennesker stadig i ekstrem fattigdom, og behovet for hjælp er fortsat stort.

Folkekirkens Nødhjælps arbejde i Nepal fokuserer på tre områder:

- Rettigheder og demokrati med fokus på kasteløse.
- Katastrofehjælp og -forebyggelse i forbindelse med klimaforandringer.
- Sikker migration (bedre sikkerhed for nepalesere, som er nødsaget til at arbejde i andre lande).

